

ključile (§. 5.) ali katere bi ga po mislih občinskega odbora pri rednem opravljanju službe ovirale ali ki bi mu zaupanje jemale, naj se voli drugi namesto njega.

Tudi ima politična gosposka učiniti, ako po sporočilih sodnijskih k izvrševanju sklenjenih poravnjav poklicanih gosposk (§. 25.) ali po drugi uradni poti izvé, da je poslovanje tako pomanjkljivo, da mora biti prepričana, da so izvoljeni zaupni možje ali nekateri izmed njih nesposobni, da se namesto njih drugi volijo.

§. 9. Nova volitev vseh zaupnih mož posredovalstva se napravi po preteku dobe, za katero so bili voljeni. Udje posredovalstva pa vendar ostanejo tako dolgo v službi, da je nova volitev končana. Izstopivši se morejo, ako ni nobene postavne zapreke zoper nje, zopet voliti.

(Dal. prih.)

Podučne stvari.

Pogoji, pod katerimi se gluhonemi (mutasti) jemljejo v Goriški zavod.

Ker utegne še marsikterim družim starišem ljubo biti, o tem kaj več gotovega zvedeti, naj se to očitno pové po našem listu iz popolno zanesljivega vira.

V ta zavod se sprejemajo gluhonemi 7 do 12 let stari Primorskih kronovin, pa tudi družih dežel. Nedavno je tudi Dalmatinski deželni odbor prosil in se mu je dovolilo svoje gluhoneme v ta deželni zavod poslati.

Sprejemajo se rojeni gluhonemi in tudi taki, ki še kaj malega slišijo, vendar tako malo, da navadnega glasú razumeti ne morejo.

Plača za vsakega Neprimorskega gluhonema znaša okoli 200 gold. na leto.

Dotične prošnje se pošiljajo na Goriški deželni odbor, kojim se prilaga: 1. krstni list, 2. list cepljenih kozic in 3. spričevalo telesnega zdravja.

Slovanski spominki.

Glagolitski s kistom pisani napis

v cerkvi s. Roka nad vrati v Dragući v Istri. *)

V Hristovo ime, amen, rojenija togoje 1529 miseca sektebra na dan 15. bi popisana (pomalana) ta crikav po meštru Antoni s Padove. V to vrime bihu v Dragući muži, ki to storiše popisati (pomalati) blagom svojim i vsega komuna: Juri Štrpin, i biše njega podžup Fabjan, župan Križman, Krivić, župan Kurelić biše governadur te crikve, i ostali dobri muži v Dragući. Ja pop Andrij Prašić va to vrime stah v Dragući za farmana, ki to pisah.

Volitvene zadeve.

Iz Goriškega.

„Glas“ priporoča za državnega poslanca Goriškim Slovencem dr. Tonkli-a, ki ga „Narod“ in „Soča“ z

*) Kolikor sem jaz najdel, je v Istri v Bermu pri cerkvi Matere Božje od zdravlja na nekem starem kamnatem krstniku glagolitska letnica od leta 1200. Od 14. veka nisem dobil nijednega glagolitskega napisa, — od 15. vem za tri, — od 16. jih je pa mnogo, al več iz prve polovice nego iz druge, — od 17. se najdejo še nekateri, — od 18. znam samo za jednega, — od poznejšega časa pa ni več nijednega najti. In tako je zginila glagolica iz javne občinske porabe v Istri. — Iz tega napisa je razvidno, da so naši stari rabili pisati za malati, farman za župnik, kar rabijo še Kraševci. Imé Štrpin je v napisi brez glasnika ili poluglasnika, itako so pisali take besede tudi drugi glagolaši.

blatom svojim ometujeta, tako-le: „Priporočamo Vam moža, ki se zvesto drži starega nam vsem svetega gesla: „vse za vero, dom in cesarja“. Poznate ga vsi že davno po njegovem večletnem, previdnem in vspešnem delovanju za naš narod in njegove pravice. Ta mož je dr. Tonkli, advokat v Gorici, katerega je 25. avgusta blizo 200 najveljavniših rodoljubov, društvenikov „Gorice“, enoglasno za kandidata proglasilo. Tega moža Vam priporočamo. Volite ga vsi od kraja, — volite ga enoglasno!“ — Potem narodnim duhovnikom „Glas“ govori tako-le: „Znano Vam je, da se je porodila na Slovenskem stranka, ki ima tudi na Goriškem nekoliko privržencev, stranka, ki hoče narod voditi po nam doslé neznani poti, po poti — v verski indiferentizem in Bog vedi še kam. Ta stranka je še le od včeraj. Ko smo mi plodove svetu že kazali, njih „prvakov“ in „prvačičev“ ni še bilo, ali pa so še le „platno prodajali“. In ti možje in možiceljni, po vseh kotih Slovenije razkropljeni, se drznejo trditi, da so le oni kaj, mi pa nič. Plodove svojega uma so začeli svetu še le zdaj kazati. Dan na dan jih lahko vidite in z rokami tipate v „Sl. Narodu“, sorodnemu mu „Tedniku“ in „Soči“. To Vam je včasih godlja, da se Bogu smili! Postavite se toraj tej razdirajoči stranki v bran! Vaša sveta dolžnost je to!“ Za trojico, v črni hali po „Soči“ hujskajočo imamo danes pa le pomilovanje in te-le dobro premišljene besede: Slepí ste in slepo se daste voditi od ljudi, ki so Vaši najhujši nasprotniki. Pride čas tudi za Vas. Spoznali boste, da ste bedasto, lastnemu narodu v škodo delali. — Vik in krik se Vam bo iz grla vil: „Pomagaj, kdor je živ!“ A od naše strani se bo odmevalo: „prepozno!“

Mnogovrstne novice.

* Vinotržno društvo se je lani v Mariboru in v Gradci osnovalo, in je skoro vse denarje zasnovalo, blizo 200.000 gold.; zraven pa še 57.000 gold. dolgá. Liberalni grof Attems, predsednik društva, je te dni od društvenikov moral prav hude besede slišati. Očitalo se mu je, kako da so oskrbniki društva denarje zapravljali, Štajarsko vino v Dunajski razstavi na sramoto postavili, naposled pa še društvenike za nos vodili. — Taka je, če poštenja ni, poštenje pa je žlahen sad sv. vere!

Naši dopisi.

V Gorici 28. sept. — Naše mestno starešinstvo išče g. župana, da bi mu vročilo list, v katerem ga prosi, naj bi še na dalje županoval, — pa ga ne more najti. (Šel je namreč na Dunaj.) Sploh se zdaj misli, da se grof Coronini starešinstvu vdá in še župan ostane. — S preiskavo zastran dogodeb na železnični postaji o prihodu Viktora Emanuela ne bo nič; namestništvo jo je ubranilo. — Čudno je, da se naši Lahí — vsaj javno — gledé volitev ne ganejo. Skrivši pa znabiti vendar kaj delajo. Slišati je bilo — in današnji „Eco del Litorale“ to potrjuje — da bo kandidoval v kmečkih občinah v Furlaniji g. dr. Evg. Valussi, prof. bogoslovja, ki sedi tudi v mestnem starešinstvu, mož jako zmožen v vsakem oziru. Pač lepa bi bila, da bi zmogel v Lahih — duhoven. — Kako lepo „N. freie Presse“ naše kandidate za slovenske kmečke občine razvrstuje in zaznamuje! Ustavoverci — pravi — so si postavili za kandidata g. Winklerja, Mladoslavenci dr. Lavriča, Staroslavenci — ne, „Rechtspartei“ — pravi ona — pa dr. Tonkli-a. No, naj veljá; mi vemo, da prvi in zadnji nista svojega programa poslala ni „Presse-i“, ni komu drugemu. — Tukajšnja „Görzer

Zeitung“, katero imenuje „Isonzo“ „Polizeiblatt“, ima neki, če se „Isonzo“ ne laže, v kratkem nehati izhajati. Jokal se ne bo po njej nikdo, še Nemci ne, ker slabše ni skoraj mogoče lista uredovati, ko se je bila uredovala „Görzer“-ica. — V mestu ne smejo točiti novega vina do 15. oktobra. Ta teden bo grozdje po Goriškem menda že povsod potrغانo. Cena ni še novemu vinu prav odločena. V niži Vipavski dolini ga prodajajo po 21—23 gold., mislimo pa, da bo kup padal, samo Brici se zanašajo, da ga bodo prodajali po 30 gld. Kaj porečemo pa mi vinorejci? Slabo bi ne bilo letošnje vino, da le bi bili ljudje pustili grozdje bolj zoreti. Da je pri nas kapljice le prav po malem — to vé že ves svet. — Le dobro se ustopite za volilni boj; program Vaš je klasičen!

Iz Krškega. (Poslano.) List 217. „Slov. Naroda“ si je mene za tarčo izbral, v katero on svoje blato meče. V prav veliko čast si štejem, da blatonosni „Narod“ zdaj tudi mene v vrsto tistih mož stavi, na katere on kakor pes na luno laja in na katere neprenehoma svoje strupene sline prska. Al njegovemu dopisunu odrekujem zmožnost, soditi moje duševne lastnosti, moje teoretične vednosti in praktično izurjenost. Če se pisár baha, da je že pred mnogimi leti visoke šole dovršil, kako da se še dozda ni upal tistih izpitov izvršiti, kateri so neobhodno potrebni njemu in vsakemu družemu, ki hoče kako stanovitno službo ali pa kako drugo pisarnično samostojnost doseči? Predno dopisun kaj tacega doseže, bode še nekatere hlače po privatnih pisarnicah štrgal. In taka ničla drzne se duševne zmožnosti, praktično izurjenost in Bog vedi, kaj še, družih presojevati?! O moji sposobnosti bodo tisti veljavni možje volilci sodili, kateri so me prostovoljno brez vsake ponudbe in brez vsega hauziranja in bobnanja za svojega kandidata postavili, ne pa tiste mušice, katere še volitvene pravice nimajo. Konečno „Narodovcu“ le še to rečem, da nobenemu njegovemu napadu na mojo osebo ne odgovarjam več, spominjaje se prislovice latinske: „quotiescumque cum . . . . . certo, aut vinco aut vincor, semper ego maculor“, ali po naše: „kolikorkrat se bojujem z . . . . ., naj zmagam ali naj sem premagan, vselej se omadežovam.“

Janez Irkič.

Iz Kostanjevice na Dolenskem. (Poslano.) Na obrekovanje v „Slov. Narodu“ št. 195 in št. 206. odgovarja se sledeče: Nasproti mnogoterim nerodnostim in pohujšljivim drzovitostim, ki so se doprinašale zlasti po tukajšnjem g. učitelji in še nekaterih izmed Kostanjeviškega kraj. šolskega sveta sva se podpisana duhovna dolgo le bolj pasivno ali molčé zadržala, mislé, da dotični pridejo morebiti vendar-le do spoznanja in spodobnejšega obnašanja. Pa vse zastonj. Pričele so se tudi v šoli tolike nerodnosti kar očitno, da posebno zavoljo teh se je moralo podučevanje krščanskega nauka v šoli pred časom za letošnje leto skleniti. Prišlo pa je do tega tako-le: Na prošnjo*) tukajšnjega g. učitelja Jožefa Jerama sem podpisani kaplan pripravljen bil eno izmed izvrstnih slik, ki sem jih iz Dunaja na ogled in v naročbo dobil, in sicer ono sv. Alojzija za Kostanjeviško šolo priskrbeti, ako mi otročiči, zlasti premožnejši, v to nekoliko pripomorejo; doneske pa bom le v svoji sobi sprejemal, ker v šoli se s tem muditi ne morem, to vpričo gosp. učitelja otročičem velim. Sliko

imam med tem z drugimi vred obešeno na farovškem mostovžu, da si jo ravno tisti čas obilno došli ptuji gospodje ogledati morejo. Nekaj dni pozneje pa izvem, da je g. učitelj sam pri šolarjih doneske za sliko pobral. Ker so mi okoliščine tega učitelja le predobro znane, mi je težko bilo opomniti ga zaradi nabranega denarja, sliko pa mu kar tako izročiti tudi ne morem. Toraj čakam. Sv. Jakoba dan ali 25. julija dopoldne g. učitelj konec moje ure pridši v šolo me zaradi slike zgrabi tako, da bi po njegovih besedah soditi, morali otročiči misliti, da mu je on izročil že davno ves nabrani denar in da le jaz slike dati nočem. Strmeč nad to predrznostjo vprašam učitelja zaradi nabranega denarja. Na odgovor, da vse ima zapisano, pravim, da pa jaz, ki sem sliko iz svojega že plačal, še do danes od po njem nabranega denarja nisem ne enega solda prejel. Ker se mi pa učiteljeva glava malo preveč motna ali ne preveč trezna zdi, pravim prosé: „Aber Herr Lehrer, der Kinder wegen wollen wir über diese Angelegenheit später sprechen“. Ne! pa ravno otroci morajo slišati, zakriči on za menoj, ko hočem oditi. Tako drznost precej in očitno zavrtni, tirjala je od mene dolžna skrb za ohranitev dobrega imena in spoštovanja pri otrocih; vprašam ga tudi zaradi naročnine za knjige družbe sv. Mohora, katero je on, kakor so mi nekteri otročiči in njihovi stariši potožili, že dve leti zaporedoma pri šolarjih nabiral, pa meni, ki za tukajšnjo faro ude vpisujem in naročnino družbi odpošiljujem, nikdar odrajtal ni. Al učitelj, kakor bi se ne vedel spomniti, je li kdaj naročnino pobiral ali ne, pravi: „Ich weiss nichts. Ich bin der Leiter in der Schule, marsch hinaus!“ — mi surovo zakriči. Kako divje se je po mojem odhodu v šoli obnašal in kaj potem je še počel z nekterimi materami šolskih otrok, studi se mi svetu razglasati, da ne poderem starišem veselja sploh do šole. Kar si kdo le grdega misliti more, naj si misli, in ne bode dosegel nespodobnosti in divjosti tega človeka. — Mnogi stariši so se zato pri meni zaradi presilnih učiteljevih nerodnosti pritožili, prašaje me, kaj jim je v tako žalostnih okoliščinah storiti. Posvetujem se s svojim g. župnikom, ta pa z gosp. dekanom, ter šolo končam 13. avgusta. Opomnim naj tudi, da jaz nikdar nisem zoper učitelja v šoli žal besede izrekel. (Kon. pr.)

Iz Kranja 19. sept. — V nedeljo ob 11. uri dopoldne se je slovesno odkril spominek, katerega so na poziv odbora Kranjskega postavili slovenski rodoljubi pesniku Simonu Jenko-tu na mirodvoru Kranjskem. Spominek, v katerem je vrezana tudi podoba Jenkova, je jako izvrstno izdelal naš sloveči umetnik Janez Vurnik iz Radoljice. Slavnostni krasno sestavljeni govor je imel dr. Mencinger, odvetnik v Kranji, za njim je nekoliko govoril tudi dr. Zarnik. Pred in po govorih peli so pevci ljubljanske čitalnice pesmi Jenkove in Préšernove; pokanje možnarjev med tem pa je naznanjalo dalječ okrog vršitev slavnosti, v spomin neumrljivega pesnika „Naprej zastave slave!“

Iz Št. Vida poleg Ljubljane. 30. sept. — V nedeljo dopoldne ob 9. uri bilo je slovesno blagoslovljenje lične kapelice na pokopališču tukajšnjem, katero so vrli Št. Viščani v spomin zidali nepozabljivemu svojemu očetu gosp. Blažu Potočniku.

Iz Ljubljane. — Iz Dunaja se nam iz gotovega vira pripoveduje, da se tamošnji ustavoverci celó nič ne brigajo za to, ali zmaga narodna ali ustavoverska stranka, ker malo število Kranjskih poslancev nič ne odločuje; njim je le to važno in o tem se sliši povsod vprašanje: ali bo Hohenwart izvoljen; pred njim imajo neizmeren strah.

— Šole Ljubljanske se sopet začno danes.

— V poslednji seji deželnega odbora se je pismo

*) Gosp. učitelj, pokazavši šolarjem prelepo sliko v nekem šolskem okvirji, v katerega jo je djal zaradi praznika sv. Alojzija, katerega smo slovesno obhajali, pravi pričo mene: „Glejte to lepo sliko bodo gosp. kaplan šoli darovali, ker vas tolikanj ljubijo in za šolo tako skrbé“ itd. — vse tako, kakor da bi bil jaz vse to že popred obljubil. Da tedaj učitelj očitno na sramoti in laži ne ostane, privolim.

gosp. Luka Sveteca na znanje vzelo, v katerem se odpoveduje deželni vladi zarad nove volitve.

— (Iz razstave Dunajske.) H. Lanc-ove mlatilnice, katere so „Novice“ že priporočevale in ki se na vrtu kmetijske družbe v Ljubljani dobivajo, so bile v Dunajski razstavi za najboljše spoznane, tako, da so te mlatilnice za Petersburški in Berolinski muzeum v izgled kupljene bile.

— (*Delitev konjskih premij*) je bila 17. dne t. m. v Ljubljani, 19. v Mokronogu, 22. v Kranji, 24. v Radoljici. Pripeljalo se je živine v vse kraje še precej, al obžalovati je bilo spet tukaj to, kar smo vže v zadnjem listu omenili iz Cerknice in Ribnice, da se na mnogo konj v Ljubljani, in še več pa v Kranji ni moglo ozir jemati, ker gospodarji niso mogli dokazati, da so živino sami izredili in mnogi tudi niso imeli sploh potrebnih spričeval. Zato je tudi mnogo gospodarjev moralo odpeljati svojo lepo in odlike vredno živino brez vspeha. Sploh pa se je opazilo, da domača naša konjereja napreduje in da ne bode treba veliko let več, da bi hodili v Pincgav ali na Zgornje Avstrijsko težkih žebcev kupovat, ampak da bode tacih deželna komisija za povzdigo konjereje pri Kranjskih gospodarjih lahko kupila.

V Ljubljano se je pripeljalo 7 žebic in 23 kobil z žebetom. Za žebice so dobili: Andrej Mesesnov iz Viča in Ignacij Marka Jelovšek po 6 cekinov z medaljo, Lorenc Zakovšek iz Sinjgorice, Ignacij Škofic iz Mengša in Pavel Šarec iz Hudega pa po 4 cekine z medaljo, Janez Lavrič iz Viča pa sreberno medaljo; — za kobile z žebetom so dobili: Štefan Petkovšek iz Bevk in Janez Dimnik iz Viča po 6 cekinov z medaljo, Anton Oražen iz Švice, Janez Malenšek iz Broda, Matevž Sršen iz Skaručne, Janez Vrhovec iz Vrhovca in Karol Urbas iz Ljubljane po 4 cekine z medaljo; Janez Dolinar iz Razore, Janez Ložar iz Trzina in Jakob Lovše iz Stopa pa vsak sreberno medaljo.

V Mokronogu smo videli 17 žebic in 24 kobil z žebetom; — za žebice so prejeli: France Gregorič in Anton Prijatelj, oba iz Rakovnika, po 6 cekinov z medaljo, Anton Vidmar iz Luterčevega Sela pa 4 cekine z medaljo; — za kobile z žebetom so dobili premije: Anton V. Smola iz Grma 8 cekinov z medaljo, Anton Kržišnik iz Mokronoga 6 cekinov z medaljo, Anton Vinc. Smola iz Grma, Anton Hočev var iz Novega mesta, France Gregorič iz Krškega, Anton Straus iz Kostanjevice in France Gregorič iz Rakovnika po 4 cekine z medaljo. Sreberne medalje „za dobro rejo konj“ so dobili: Janez Kunstelj iz Škocijana, Ferdinand Strobelj iz Šute, Matija Rorman iz Dobruškevasi, Jožef Bučar iz Šentjerneja in Jernej Barborič iz Čateža.

V Kranji (kamor se je letos smela pripeljati živina le iz kantona Kranjskega zato, ker se je za Radoliški okraj napravila nova štacija v Radolici, kjer je delitev bila 24. u. m.) se je pripeljalo: 15 žebic, 20 kobil s žebetom, 11 enoletnih in 6 dveletnih žebičkov Pincgavskega plemena, 2 triletne žebca in 4 žebci plemenjaki Pincgavskega plemena. Za žebice so dobili premije: Anton Golobič iz Cerkljan, Luka Zupanec iz Prebačevega, Anton Tiringar iz Stražiša, Martin Avgustin iz Zapog, Janez Brešar iz spodnjega Bernika in Janez Kuralt iz Žabnice po 4 cekine z medaljo; — za kobile z žebetom so dobili: Jožef Grašič iz Govnika in Juri Bobnar iz Lahoveč po 6 cekinov z medaljo, Anton Golobič iz Cerkljan, Martin Hafner iz Dorfarjev, Jernej Stanonik iz Suhe in Blaže Kepic iz Cerkljan po 4 cekine z medaljo; Aleš Bergant iz Šenčurja, Matija Hočev var iz zgornjega

Bernika, France Rozman iz Smlednika in Mavricij Pfefel iz Govnika pa so dobili sreberne medalje za dobro rejo konj; — za enoletne žebičke so dobili: Janez Jerala iz Mavčič, Matija Hočev var iz zgornjega Bernika in Janez Zavrl iz Mavčič po 4 cekine z medaljo za dobro rejo konj; — za dveletne žebičke so dobili: Luka Sajovic iz Klanca, Janez Letnar iz Suhadola in Simon Jereb iz spodnjega Bernika po 4 cekine z medaljo. Med eno- in dveletnimi žebički je bilo še mnogo jako lepih in premij vrednih; al od prvih se ni moglo na 6, in od drugih na 3 ozir jemati zarad pomanjkanja potrebnih spričeval. Za žebice plemenjake so dobili: Jakob Cirar iz Škerjančevega 8 cekinov z medaljo, Jože Burgar iz Vogelj in Valentin Zupan iz Sela pri Vodicaš po 6 cekinov z medaljo.

(Konec prihodnjic.)

— V vedrilni in podučni knjižici „*Kršanska izreja slovenske mladine*“, ki jo je spisal g. Jan. Ažman in jo je ravnokar izdala katoliška družba v Ljubljani, nahajamo poročilo o dobrodelnem odseku te družbe za leto 1872., iz katerega je razviden blagi namen tega društva. „Pri 26 sejah je odsek po milosrčnih gospodih, katere k revežem na dom hodijo ter se o siromaštvu vsacega prepričajo, razdelil 551 gold. 34 kr. in kakih 40 oblek. Razen tega je ta odsek pozimi 40 dečkom in 40 deklicam preskrbel čisto novo „obleko“. Tako na tihem revščino podpira katoliško društvo, katero je „liberalcem“ nemškim in slovenskim tem v peti, čeravno jej ne solda ne darujejo siromakom na pomoč.

— Na poziv gospodov V. C. Zupana, Horaka in še nekterih družih mestjanov se je v nedeljo zbralo kakih 50 Ljubljanskih volilcev posebno iz obrtnijskega in kupčijskega stanu v Virantovi gostilnici — tedaj na čisto neutralnem mestu — v posvetovanje zarad poslanca, ki ga ima Ljubljansko mesto in trgovsko-obrtnijska zbornica voliti v državni zbor. Ker se je v tej skupščini še le odbor volil, ki naj po dovršenih pripravah skliče velik izbor volilcev, kateri naj kandidata okliče, tedaj nastopi glavna njegova akcija še le po tem velikem zboru; zato to, kar se je v tej skupščini o volitvi dr. Razlaga govorilo, po parlamentarnem običaji ni bilo družega, nego privatni pogovor zbranih, iz katerega pa se je razvidelo to, da glasi vseh pričujočih se strinjajo o kadidaturi Razlagovi, ki se ima meriti s kadidaturo Schafferjevo na dan volitve. V omenjeni odbor so se volili sledeči gospodje: J. N. Horak, Ant. Jentl, Fr. X. Souvan stareji, Jos. Kušar, Fabjan, Ničman, Obilčnik, Pajsar, Pakič, Petričič, Skalé, V. C. Zupan, Turk, Žagar, dr. Ahačič.

— (*Dr. Zarniku.*) Nesramno lažnjivo „Poslano“, ki ga je od Vas „Slov. Narod“ v 220. listu prinesel zoper gosp. dr. Jan. Bleiweisa, tudi spet mene memo grede popada prav kakor stekli pes, ki grize nedolžne ljudi. „Ali ne veste več — tako prašate g. dr. Bleiweisa v „Poslanem“ — „kako so se Novice Blazniku, Prule pa Souvanu prodale?“ Kaj neki hočete s temi besedami reči? — Mar da sem jaz senožet v Prulah po dr. Bleiweisu na pol zastonj dobil ali jo družbi kmetijski celó vkradel? Ne Vam (ker zvita lesica sama vé, da laže) ampak bralcem Vaše tolovajske pisarije naj samo to povem, da po sklepu občnega zbora družbe kmetijske 20. maja 1847. leta so se prodala sèm ter tje raztresena družbina zemljišča dne 29. septembra 1847. leta (predvčeranjim je bilo ravno 26 let), — da je bila očitna dražba, katero je vodil mestni župan g. Fischer sam in katere se je vdeležilo veliko licitantov, in da oklicana je bila ta senožet za 1800 gold., jaz pa sem za njo plačal 2726 gold. v srebru. Kakor mi je gosp. Brus pozneje povedal, so vsa zemljišča družbe kmetijske 313 gold. 20 kr. najemščine na leto nesla,

prodala pa so se za 10.290 gold. in je tako družba si precej pridobila. Še enkrat Vas tedaj prašam: kaj ste hoteli reči z onimi besedami? kaj sem jez imel z g. dr. Bleiweisom, in kaj on z menoj pri tej očitni dražbi? Jez vse žive dni nisem z Vami nič opraviti imel, spominim se komaj, da sem z Vami kdaj govoril, zatoraj Vaše napade na me kot svaka gosp. dr. Bleiweisa, katerega (to vé vsak, kdor ga pozná) v poštenosti in nesebičnosti noben človek ne prekosí, le iz Vaše surove nature zapopasti zamorem, katera je pripustila, da je te dni „Slov. Narod“, ki je ves pod Vašo in Vošnjakovo komando stoji, Vašega lastnega poštenega brata tako grdo razmesaril! Če pa meni na drugem mestu „Naroda“ v usta pokladate „štimate“ besede do Vas: „No revše, potrkaj ti enkrat na svoj žep, če ti bo tako žvenkljal, kakor pri meni, primaruha!“ Vam na to le to odgovorim, da moja navada ni bila nikoli in ne bo, napihovati se, kakor se Vi napihujete, in če bi Vam še kedaj kaj povedati imel, spomnil bi Vas le, kar sem večkrat ljudi se čuditi slišal nekega pometanja ulic in Vas le to vprašal: kako to, da se dohtarjem pravic pripisujete, pa Vam iz vseh „žepov“ laži „žvenkljajo“?

Fr. Ks. Souvan.

— (Dr. Zarniku v poduk!) V 220. listu Vašega „Naroda“ pravite med drugim, da gosp. dr. Bleiweis „že vé, kako so Novice na Blaznika prišle“. Že pred več leti so nemškutarji na našega rajncega očeta in gosp. dr. Bleiweisa sum valili, da sta „Novice“ družbi kmetijski eskamotirala. Naš ranjki oče so hudobnežem jezike s tem zavezali, da so očitno po pismih c. kr. deželnega predsedstva in družbe kmetijske dokazali, da „Novice“ nikoli niso bile lastnina družbe kmetijske in da družbi še na misel ni prišlo, „Novic“ izdajati in dovoljenja prositi. In Vi, gosp. doktor! ker ste s svojo humoristiko že popolnoma na koncu, pogrevate zdaj nemškutarske laži! Ne zamerite tedaj, da Vas dohtarja zvijača preproste ženske podučijo.

Naš ranjki oče so že 15. decembra 1838. leta pri c. k. guberniji vložili — pa brez vspeha — prošnjo za izdavanje „Kmetijskih in rokodelskih Novic“. To prošnjo so ponovili 14. svečana leta 1839. in 30. aprila 1840. Stvar se je — ker takrat je slovensk časnik za Rusko propagando veljal — vlekla dve leti brez rešitve na Dunaji; obrnili so se iznova na delegacijo obrtnijskega društva in tudi družbo kmetijsko v Ljubljani, naj pripomoreta, da pridejo „Novice“ na svetlo. In l. 1842. celó so naš oče šli na Dunaj v tej zadevi. 21. junija 1842. leta pod št. 728 je vendar c. k. deželno predsedstvo v Ljubljani delegaciji notranjo-avstrijskega obrtnijskega društva dalo glas, da izdavanje slovenskega časnika „ni ravno nedopustljivo“ (im Ganzen nicht unzulässig), da pa treba poročstva, da se bode ta časnik strogo držal v predpisanih mejah. — Po večletnih vsakovrstnih prizadevah in celó po pritisku svitlega nadvojvoda Ivana je došlo našemu očetu naznanilo c. kr. deželnega predsedništva Ljubljanskega od 20. svečana leta 1843., št. 249, da se jim dovoli v njih zalogi izdavanje „kmetijskih in rokodelskih Novic“, al s tem pogojem, da kmetijska družba odgovornost vredništva prevzame. Družba kmetijska je c. kr. policijskemu in cenzurnemu dvornemu uradu imenovala gosp. dr. J. Bleiweisa za urednika in izdavanje „Novic“ julija meseca leta 1843. začela po kontraktu, ki ga je že 20. novembra 1842. leta sklenila z našim očetom, v katerem je odločno izrečeno, da založna pravica ostane njemu in dedičem njegovim. Ta vzajemnost med družbo kmetijsko in našim očetom je trajala do leta 1849., dokler ni prišla postava, da časniki, če le količkaj se s politikom pečajo, morajo kavcijo plačati in

„Novice“ je zadevala kavcija s 1500 gold. Sl. odbor družbe kmetijske se ni hotel spustiti v nevarnost, da bi po mogočih tiskarnih tožbah kavcija družbi se zapravila, in občni zbor je 20. novembra 1849. leta enoglasno potrdil, naj se založniku „Novic“ gosp. J. Blazniku izroči vse oskrbnništvo in tudi plačilo kavcije, samo ta želja povdarja, da „Novice“ kakor dozdej obdelujejo tudi vprihodnje polje kmetijstva.

To je dokazana resnica v aktih, katere vsak pri nas ali pa tudi v pisarnici sl. družbe kmetijske lahko vidi in katere so že naš oče razglasili takrat, ko so nemškutarji obrekovali našega ranjcega očeta in g. dr. J. Bleiweisa. Da ste Vi, gosp. doktor! pogreli te laži, to kaže, da ne spadate v vrsto tistih doktorjev pravice, kateri stvar na tanko preiščejo in resnico od laži ločijo, predno pravdo začno, in da tudi v postavoznanstvu niste preveč trdni, sicer bi morali vedeti, da po tiskovni postavi od leta 1849. je smel vsak človek, ki dokaže predpisane lastnosti in vložil kavcijo, kakošne „Novice“ izdajati, bodi si Peter ali Pavel, vrednost časnika je odvisna le od sposobnosti vrednikove. To menda že čutite pri „Nar.“ Dediči Blaznikovi.

— (Pobirki iz časnikov.) „Poslano“ od dr. Zarnika gosp. dr. Jan. Bleiweisu v števil. 220. „Slo-Naroda“ presega vse škandale, ki jih je ta časnik v svojih listih dosihmal nakopičil. Ker je gosp. dr. Bleiweis to dr. Zarnikovo „Poslano“ v družbi narodnih mož očitno lažljivo obrekovanje imenoval, kateremu odgovarjati mu čast ne pripušča, ne bode mu nič odgovoril.

Al „Novice“ si štejejo za svojo dolžnost, iz one groblje, katero je dr. Zarnik nasul po gosp. dr. J. Bleiweisu, pobrati nekatere — po dr. Zarnikovih mislih — posebno debele kamne, da se malo natančneje pregledajo in svetu pokažejo.

Dr. Zarnik pravi, da je imel dr. Bleiweis že davno dvojne, zlate in črne bukve in da je on (Zarnik) do 1867. leta „se svetil“ prej v zlatih. Kar je pa nam znano, dr. Zarnik ni bil nikdar nikjer — tudi ob času Rauchovem na Hrvaškem ne — v zlatih bukvah, še manj pa se more bahati, da je bila med njim in dr. Bleiweisom kedaj kaka drugačna prijaznost, kakor med pisateljem in vrednikom in kakor jo zahteva navadna konvencionalna šega med omikanimi ljudmi, kar se je tudi dr. Zarnik dr. Jan. Bleiweisu nekaj časa zdel. Da bi bil pa, kar je s posebno glorio dostavil „Tagblatt“, ki je po tem Zarnikovem grižljaji v „Narodu“ požrešno „šavsnil“ in ga še po svojem prežvečil, dr. Zarnik še celó „Dutzbruder“ dr. Bleiweisov“, to trditi je preabotno, ker mi poznamo gosp. dr. Bleiweisov značaj, da nima navade z vsakim, kdorkoli je in od koderkoli pride in če tudi izvrstne burke piše, bratovščino piti!! — Drug kamen, o katerem misli dr. Zarnik, da je gosp. dr. Bleiweisa posebno zadel, je hudobno izmišljena laž, da je dr. J. Bleiweis že 1861. leta na očitanje njegovo, „da bi se narodna politika ne smela izključljivo pod krili klerikalstva tirati“, odgovoril: „kaj mislite, da sem jez klerikalec? itd., kajti kdor ima le 12 let dolg spomin, ta vé, da l. 1861. ni bilo ne „liberalcev“ in ne „klerikalcev“, ampak da ves boj je bil le med nemškutarji in narodnjaki. Dr. Bleiweis je od nekdanjim našim duhovnim živo spoštovanje skazoval, ko smo še v jarm absolutizma vklenjeni bili in niti volitev niti zborov ni bilo, kajti ravno on, ko je je začel leta 1843. narod naš v „Novicah“ podučevati, se je najbolj prepričal, da nobena živa duša ne skrbi za njegovo omiko in duševni in materijalni blagor tako kakor duhovni na deželi. Besede „far“ dr. Bleiweis ni imel še nikdar v ustih, kajti tako nezdobnih izrazov, kakor jih dan-

danes Zarnikovci in Vošnjakovci po nemških izgledih pišejo, se on še zdaj ni privadil, dasiravno je tega že 12 let. Vse tedaj, kar dr. Zarnik blodi o pogovorih z dr. Bleiweisom, je od konca do kraja izmišljeno po navadi takih ljudi, ki se radi bahajo, da so s tem ali onim veljakom „kosili“ ali pri črni kavi ž njim skup sedeli. To dr. Zarnik sam čuti in zato že naprej pravi, da bo dr. Bleiweis te „intimne“ pogovore najbrže tajil, kakor, na priliko, tudi tat pravi, da stavi, da bodo najprvo njega zgrabili in tatvine dolžili, ker ga vest peče. Če dr. Zarnik še celó v tem resnico narobe obrača, o čemur se sklicuje na priče, lahko je misliti, kako še le se suče, kedar pripoveduje kaj „med štirimi očmi“.*)

Zatem zabrede v znane, za njega nekako sitne dogodbe pri volitvi v Trebnem, iz katerih se pa tudi ne more prav izkobacati. Vidi se, da ga na tej strani posebno čevelj žuli, kajti res ni malenkost za tako politično neomadeževanega možaka, kakor hoče dr. Zarnik po vsi sili in vkljub vsemu biti, ako prelomi svojo slovesno podpisano obljudo, ktero je dal nalašč zato v Trebno poslanima gospodoma dr. Poklukarju in dr. Razlagu. Če dr. Zarnik nekako „štmano“ pravi, da bilo jih je še več ko 30 navzočih, je to smešno, kajti ta dva gospoda bila sta veljavna, nalašč iz Ljubljane poslana od društva „Slovenije“. Ako bi se ne bil takrat tako trdo zavezal, bi bil prišel v tisto smešno in kritično situacijo, v kateri ga je „Pavliha“ naslikal. S svojim podpisom pa je pristopil ne le našemu programu, marveč se je tudi zavezal, da odstopi od poslanstva, kedar večina deželnega zbora ne bo zadovoljna ž njim. Ali je zdaj ta „možak“ res odstopil, ko nihče ne mara več za njegovo politiko? Kak mož je to, ki svoje javno dane besede ne drži? — Kako pa se po Kranjskem ljudje trgajo za Zarnika, to hoče dokazati s tem, da pravi, da so ga hoteli Notranjci namesto Korena voliti. Ima li dr. Zarnik tako kratek spomin? Ko se je ta govornica raznesla po nekaterih privržencih njegovih po Notranjskem, brž je došel iz Cerknice in Begunj javen protest tedanjemu vredništvu „Triglava“, podpisan tudi po sedanjih prijateljih dr. Zarnikovih (Hren, Obreza itd.), kateri so javno zatrdili, da so s svojim sedanjim poslancem g. Korenom in dr. Costo popolno zadovoljni in nimajo

želje po drugem. Ta dopis je bil v 37. listu „Triglava“ 10. maja 1870. leta natisnjen, in rokopis se še dandanes hranuje, da ga dr. Zarnik lahko vidi, če hoče. Notranjci so rekli: „Dr. Zarnik na taborih dobro vpije poslanca ga pa vendar ne maramo.“ Kaj pravi k temu gospodine Zarnik? — Celó neumno pa je obrekovanje — če se že v malenkosti spuščamo, — da dr. J. Bleiweis ne hodi k maši, da o petkih in postnih dneh ravno tako „mesó obrajša“ kakor dr. Zarnik — ker vsaka kuharica v dr. Bleiweisovi hiši dr. Zarnika lahko na laž stavi. Pameten lažnik vsaj pomisli, ali se tako laže, da se mu laž dokazati ne more, dr. Zarnik pa laže debelo brez vsega pomislika. — Proti koncu svojega nesramnega obrekovanja kliče dr. Zarnik celó znanega Kromarja na pomoč ter hoče ž njim dokazati, kako se dr. Bleiweis „pri narodni piči masti“. Kakor se je v deželnem zboru slišalo, je dr. Bleiweis veliko mesecev namestoval deželnega glavarja, in deželni odbor mu je po nasvetu viteza dr. Kalteneggerja za to večmesečno namestovanje deželnega glavarja, v katero ga nobena dolžnost ne veže, votiral 1000 gold. remuneracije; dr. Bleiweis pa je vzel le polovico, in polovico je pustil deželnemu zakladu, s tem pa je velikodušno dokazal, da je bil dosihmal najcenejši deželni glavar Kranjski. Če se dr. Zarnik o tej psovki na Kromerja sklicuje, sklicuje se obrekovalca na obrekovalca. — Kako pa je z drugimi dr. Bleiweisovimi „mastnimi službami“? Čuj svet, in strmi! Kot bivši vrednik „Novic“ je vtikal dr. Bleiweis tak honorar v svoj žep, kakor ga ima kak diurnist pri advokatu, — kot tajnik kmetijske družbe ima malo več kot diurnist družbini, — in kot vodja in učenik pri živinozdravniški šoli — vsako leto dobiva nekaj strganih čevljev za dolgo pot na spodnje Poljane. Ali niso to neizmerno „mastne“ službe? Pride pa še „Pratika“. Aha, tukaj ga ima Zarnik na bodalu! Čujte! Za spisovanje in vredovanje podučnih člankov pri „Pratiki“ dobiva gosp. doktor že od nekaj — eno lično vezano „Pratiko“, kateri je spredaj špegelček vdolan. — No, gosp. Zarnik! Kaj ne, to so „prvaki“ umazani in požrešni! Častnih služeb na korist domovini nič ne poznajo; na tavžente vlečejo v vsakem kotu plačila! Vse sami pograbiijo ali pa naklonijo svojim „kreaturam“.

Naj nam naši bralci ne zamerijo, da, iz dobre tri vatle dolgega napada dr. Zarnikovega izbravši po njegovih mislih najteže kamne, da jih malo pregledamo in pretehtamo, smo postali nehoté dalji, kakor je naša navada „Narodu“ nasproti, s katerim se nam sicer ne zdi vredno polemizirati; al ker je spravil se dr. Zarnik zdaj nad naše najveljavnejše može in jih ometuje z blatom, nismo smeli dalje molčati. Dr. Zarnik, spoznavši, da gre ž njegovo taborsko slavo h koncu, nastopil je tisti pot, kakor nekaj Herostrat; on hoče postati imeniten s tem, da obrekuje poštene, neomadežane narodnjake. Z imenom napadenega poštenjaka vred se zapiše tudi ime njegovega obrekovalca, kakor tudi največi hudodelnik slovi po svetu, ako napade kako imenitno osobo. A Bogme! da taka slava je žalostna. Privošimo jo vso dr. Zarniku in njegovi koteriji v „Sl. Narodu“ in nemčurskem „Tagblattu“.

*) V „Narodu“ je dr. Zarnik rekel, da je dr. Bleiweis gosp. dekanu Grabrijanu pisal, naj za božjo voljo na Vipavskem taboru njega govoriti ne pusti, in da to mu je gosp. dekan z velikim humorjem leta 1870 sam pravil, ko je bil pri njem v Vipavi. — Tudi prečastitega g. dekana Grabrijana, kakor v pismu od 28. sept. „Novicam“ piše je groza prišla, ko je bral zagrizeno strastnost v „Narodu“; „narbolj pa — pravi — me je osupnilo to, ko najdem, da celó mene za pričo zoper dr. Bleiweisa jemlje. Da bi bilo vse to resnično, kar dr. Zarnik napeljuje, da je dr. Bleiweis meni o njem pisal, tako, prosim, mi vsaj toliko poštenosti in politike zaupati, da kaj takega tudi v največem „humorji“ gosp. Tinetu nikakor ne bi bil razodel, ker tako intimna nisva bila nikdar in me ne more nikdo še obdolžiti, da rad zdražbe delam. Jaz se nikakor ne spominjam, da bi bil g. dr. Bleiweis meni res kaj pisal in da tega, kar Zarnik meni pripisuje, nikakor nisem govoriti mogel in tudi resne govoril. To je vse pri dr. Zarniku skuhanó, da mu le pomaga skušene voditelje črniti. „Hilf, was helfen kann“. Dobro pa je da je zdaj svoje brezverstvo tako na ravnost oznanil, vsaj bo slovenski narod vedil s kom ima opraviti“. J. Grabrijan.

Volilcem v mestih in trgih Dolenskih!

Iz Novega mesta nam je došel popolnoma zanesljivi glas, da se je mnogo veljavnih narodnjakov v različnih Dolenskih mestih in trgih zedinilo v tem, da za mesta in trge Dolenske nasvetujejo za drž. poslanca **gosp. dr. Bučarja**, okrajnega zdravnika v Novem mestu.

Ker se more misliti, da Dolenci svoje može dobro poznajo, podpisani odbor noče zoper voljo Dolenskega pododbora družega kandidata staviti, da se ne razcepijo glasovi v zeló nevarnem volilnem okraji.

V Ljubljani 30. septembra 1873.

Izvrševalni volilni odbor za Kranjsko.

Podpisani odbor vljudno vabi častite gospode duhovne, učitelje, župane, odbornike in glavarje srenjske, naj blagovoljno naznaziijo občinstvu, kedaj (kteri dan) se bodo vršile volitve za volilne može v dotičnih županijah.

Národní volilni odbor za Istro.